

►► **Dalai Lama har ikke bedt** om et møde (...) Danmarks politik er, at vi bedst kan hjælpe tibetanerne til at få reelt selvstyre, deres egen fri kultur og respekt for menneskerettighederne ved at indgå i en kritisk dialog med Kina inden for rammerne af den kinesiske forfatning.

MARTIN LIDEGAARD (R) UDENRIGSMINISTER, I MORGENAVISEN JYLLANDS-POSTEN

22 | Debat

debatinterview | Når Tibets Dalai Lama i næste uge kommer til Danmark, vil regeringen ikke invitere den åndelige leder til møde. Et møde ville være i strid med "de spilleregler", der gælder for den dansk-kinesiske dialog, har udenrigsminister Martin Lidegaard (R) forklaret. Kristeligt Dagblad har i den anledning spurgt to udenrigsordførere om, hvordan det danske forhold til Tibet og Kina skal forvaltes

Bør regeringen anmode Dalai Lama om et møde?

Ja

MENER UDENRIGS-ORDFØRER FOR DANSK FOLKEPARTI, SØREN ESPERSEN

● **Bør den danske regering mødes med Dalai Lama under hans besøg i Danmark?**
► Ja, det synes jeg bestemt, den bør, og det har vi også opfordret dem til ved flere lejligheder. Dalai Lama mødes med den amerikanske præsident, Storbritanniens premierminister og Norges statsminister. Overalt bliver han hyllet som en fredens mand, en ambassadør for et folk, der er undertrykt af et kommunistisk regime. Det burde vi også hylde ham for i Danmark.

● **Dalai Lama har jo ikke selv anmodet om at mødes med den danske regering. Bør man ikke se det som et tegn på, at han ikke ønsker at mødes med dem?**
► Han beder ikke selv om det, medmindre han er sikker på, at han vil få et ja. Jeg tror, at der har været en form for kontakt mellem hans kontor i London og den danske regering om muligheden for at mødes, og at han under bordet har fået et nej. Derfor beder han ikke om det, for han ønsker ikke at provokere.

● **Mener du, at den danske regering selv skulle have taget initiativ til at mødes med Dalai Lama?**
► Ja, men det kommer de ikke til. Martin Lidegaard (R) var i avisen for et par uger siden, hvor han sagde, at et møde med Dalai Lama ville stride mod spillereglerne med Kina. Så er det, at jeg spørger: Hvad er det for spilleregler? Det er det spørgsmål, vi håber at få besvaret i samrådet på fredag (i dag, red.). Regeringen har officielt gjort det klart, at de ikke vil mødes med ham – sikkert også for at glæde Kina med det signal, det sender.

● **Zenia Stampe (R) har tidligere udtalt, at man ved at mødes med Dalai Lama sender signaler til Kina, der er i strid med den verbalnote, som Danmark underskrev i 2009, hvor vi officielt tilslutter os ét-Kina-politikken og anerkender Tibet som en del af Kina. Er det ikke rigtigt, at et møde**

TEGNING: RASMUS JUUL

R. JUUL-14

►► **Vi kan ikke bøje nakken** for et kommunistisk diktatur, der bruger alle mulige tricks for at få deres vilje. På et eller andet tidspunkt er man nødt til at sætte hælen i, ligesom eksempelvis Norge gjorde i 2010 ved at uddele Nobels fredspris til en kinesisk systemkritiker.

SØREN ESPERSEN

med Dalai Lama ville sende sådanne signaler?

► Jeg tror ikke, at hun har læst verbalnoten ordentligt. Der står nemlig ikke noget om, at regeringen ikke må mødes med Dalai Lama. Andre lande har også en ét-Kina-politik – for eksempel

USA og Storbritannien – men det forhindrer dem ikke i at mødes med en fredens mand.

● **Udenrigsminister Martin Lidegaard henviser til, at Danmark bedst støtter tibetanernes kamp mod Kinas**

overgreb gennem en såkaldt kritisk dialog med det kinesiske regime. Har han ikke en pointe i, at man ved at mødes med Dalai Lama brænder broerne til Kina og derved mister muligheden for at påvirke landet?
► Det er jo bare noget, han siger for at finde en dårlig undskyldning. Jeg køber den ikke.

● **Hvad med de danske handelsinteresser i Kina? De danske politikere har vel et reelt ansvar for at beskytte dem?**

► Der rammer vi netop plet. Det eneste, det her handler om, er handelsinteresser. Man er bange for, at der vil ske det samme, som der skete i 2009, hvor Kina chikanerede Danmark efter Lars Løkke Rasmussens (V) møde med

Dalai Lama, hvilket endte med, at Danmark blev nødt til at underskrive verbalnoten og anerkende Tibet som en del af Kina.

● **Men du mener ikke, at det er et hensyn, man skal tage?**

► Nej. Sådan kan vi ikke leve vores verden. Vi kan ikke bøje nakken for et kommunistisk diktatur, der bruger alle mulige tricks for at få sin vilje. På et eller andet tidspunkt er man nødt til at sætte hælene i, ligesom eksempelvis Norge gjorde i 2010 ved at uddele Nobels fredspris til en kinesisk systemkritiker. Vi skal selvfølgelig se på Danmarks interesser, men vi skal ikke slå knuder på os selv. Specielt ikke for et kommunistisk diktatur.

Nej

MENER UDENRIGS-ORDFØRER FOR DET RADIKALE VENSTRE, ZENIA STAMPE

● **Bør den danske regering mødes med Dalai Lama?**

► Hvis han anmoder om et møde, så skal vi diskutere det og rådføre os med Det Udenrigspolitiske Nævn. Men forudsætningen er, at han anmoder om et møde. Han er åndelig og ikke politisk leder i Tibet, så derfor synes jeg ikke, at vi selv behøver at tage initiativ til et møde.

● **Men Støttekomiteen for Tibet har jo anmodet regeringen om at invitere Dalai**

►► **Det er ærgerligt**, at kineserne reagerer så voldsomt på møder med Dalai Lama, og det synes jeg, at vi skal kritisere politisk, men vi bliver også nødt til at se virkeligheden i øjnene.

ZENIA STAMPE

Lama til et møde. Bør man ikke tage det som et udtryk for, at Dalai Lama ønsker at mødes med den danske regering?

► Det synes jeg faktisk ikke, at man kan. Jeg tror ikke, at det er tilfældigt, at han ikke selv har anmodet om et møde. Jeg tror, det er fordi, at han forsøger at arbejde for menneskerettigheder og selvstyre uden at skabe konfrontation.

● **Udenrigsminister Martin Lidegaard har til Ritzau udtalt, at et ministermøde med Dalai Lama ville være "i strid med de spilleregler", der gælder for det dansk-kinesiske forhold. Hvad er det for spilleregler?**

► Der er dels de spilleregler, som vi selv har besluttet i Folketinget, der betyder, at hvis der skal afholdes et møde, så skal det ske, efter at vi har diskuteret det i Det Udenrigspolitiske Nævn. Men ellers ved vi også bare, at Kina har reageret meget voldsomt på de møder, der er blevet afholdt med Dalai Lama tidligere. I 2009, hvor Lars Løkke Rasmussen mødtes med ham i en uofficiel ramme, kom der prompte en reaktion fra Kina. Det er selvfølgelig ikke i orden, at Kina på den måde vil blande sig i, hvem vi mødes med. Men det er realiteten, og så må vi gøre op med os selv, om vi skal gøre det alligevel. Det, der skal med i de overvejelser, er, at det formodentlig vil betyde, at det rigtig gode menneskerettighedsarbejde, som blandt andre Institut for Menneskerettigheder lige nu laver i Kina, risikerer at blive stoppet. Det er en høj pris at betale, når man tager i betragtning, at det arbejde blandt andet har medvirket til at få Kina til at forbyde tortur og nedbringe antallet af dødsdømte væsentligt.

● **Ud over arbejdet med menneskerettigheder i Kina er grunden til, at rege-**

ringen ikke selv tager initiativ til et møde med Dalai Lama så også et hensyn til de danske handelsinteresser i Kina?

► Jeg går jeg ud fra, at det også spiller ind. Men for mig er det væsentligste argument menneskerettigheder. Mange bruger menneskerettighederne som begrundelse for, at vi skal mødes med Dalai Lama, men jeg synes også, at man kan bruge vores fortsatte mulighed for at arbejde for menneskerettigheder i Kina som et argument for det modsatte. Men det er klart, at et møde med Dalai Lama også vil betyde, at mange af de satsninger, vi har på handelsområdet med Kina, ikke mindst vores store grønne vækstøkonomi, som skaber tusindvis af nye arbejdspladser, vil få rigtig svære vilkår.

● **Formanden for Støttekomiteen for Tibet kalder det her for et knæfald for Kina. Synes du, det er et knæfald for Kina?**

► Det er rigtigt, at vi tilpasser os. Vi må bare konstatere, at konsekvensen ved ikke at tilpasse os er, at vi risikerer, at Kina afbryder forbindelsen med os. Og så er det både vores menneskerettighedsarbejde og vores virksomheder, der kommer til at bøde for det. Der er rigtig mange penge og danske arbejdspladser på spil. Det er ærgerligt, at kineserne reagerer så voldsomt på møder med Dalai Lama, og det synes jeg, at vi skal kritisere politisk, men vi bliver også nødt til at se virkeligheden i øjnene. Det kan godt være, at det så er et knæfald, men jeg er ikke sikker på, at mange danskere – når det kommer til stykket – er villige til at betale den høje pris for et møde med Dalai Lama, når vi i øvrigt har mulighed for at arbejde for menneskerettigheder og tibetanernes selvstyre på andre mere effektive måder.

AF AMALIE PIL SØRENSEN
amalie.pil@k.dk5

Sundhed som udviklingsmål i 2030. En særdeles profitabel investering

AF BJØRN LOMBORG

Ebola har fået en stor del af opmærksomheden i 2014, og den har dræbt omkring 8000 mennesker. Men i samme tidsrum døde omkring fire millioner mennesker af aids, tuberkulose og malaria. På trods af store fremskridt inden for sundhedssektoren er sandheden, at store dele af verden stadig er ramt af forebyggelige sygdomme, og det er de fattigste mennesker, der lider mest. Den gode nyhed er, at det viser sig at være en ualmindelig god investering at tackle disse sygdomme.

Det kan lyde hjerteløst at sætte sundhedsprioriteter baseret på omkostningseffektivitet, men det er faktisk den

bedste måde at gøre mest mulig gavn i verden med begrænsede ressourcer.

193 regeringer arbejder i FN-regi i øjeblikket på et sæt udviklingsmål, som verden skal fokusere på frem til 2030, og den endelige liste vil blive fastlagt i New York i september 2015.

For at hjælpe med at træffe de rigtige beslutninger har min tænketank, Copenhagen Consensus Center, bedt over 60 hold af topøkonomer om at vurdere nogle af de centrale mål, der er blevet foreslået, og argumentere for, hvilke bør være med på den endelige liste.

Argumenterne for at tackle dødelige sygdomme er stærke. Tag for eksempel tuberkulose, der formentlig har dræbt omkring 100 millioner mennesker i det 20. århundrede, og den var en af de sto-

re dræbere, før antibiotika blev tilgængelige.

Den succes, man har haft med behandlingen, har næsten udslettet tuberkulose i de rige lande, men den er fortsat en fattigmandssygdom og dræber omkring 1,5 millioner hvert år. Den globale risiko for at dø af tuberkulose er blevet reduceret med mere end en tredjedel i løbet af de sidste tyve år, og siden 1995 skønnes det, at disse fremskridt har reddet 37 millioner mennesker fra døden.

Alligevel er yderligere fremskridt blevet hæmmet af dårlige sundhedssystemer, fattigdom og multiresistente former for tuberkulose. Tuberkulose-behandling modtager kun 4 procent af den samlede udviklingsbistand, der bruges til sundhed, sammenlignet med 25 procent for hiv.

Tuberkulose kan være svær at diagnosticere, især i lande med dårlige sundhedssystemer, og Verdenssundhedsorganisationen anbefaler et forebyggende behandlingsforløb, der kun koster omkring 130 kroner pr. person, for højrisikogrupper.

Behandlingen er meget effektiv og kan i gennemsnit give folk yderligere 20 års produktiv levetid. For at hjælpe næsten alle, der er syge, vil det koste omkring 50 milliarder kroner om året, men det vil gøre gavn for en værdi af næsten 2200 milliarder kroner. Hver krone brugt på denne måde vil gøre gavn for 43 kroner.

Malaria er endnu en dræbersygdom. 90 procent af de dræbte bor i Afrika syd for Sahara, og 77 procent er børn under fem år. Den langt mest effektive behandling er at

►► **For at hjælpe næsten alle, der er syge, vil det koste omkring 50 milliarder kroner om året, men det vil gøre gavn for en værdi af næsten 2200 milliarder kroner. Hver krone brugt på denne måde vil gøre gavn for 43 kroner.**

bruge et stof, der hedder artemisinin. Som alle almindeligt anvendte lægemidler er der en fare for, at malariaparasiter vil udvikle resistens over for det, så det er vigtigt at udsætte resistensen ved at bruge artemisinin i kombination med en eller flere andre lægemidler for malaria. I alt vil det sandsynligvis koste lidt mere end tre milliarder kroner, men gøre gavn for 125 milliarder kroner, eller omkring 36 kroner i gavn for hver krone brugt.

Men hvad med hiv/aids? Behandling med antiretroviral medicin har gjort en enorm forskel for mennesker med hiv-infektion, men den forårsager fortsat stor menneskelig lidelse i Afrika syd for Sahara, hvor 70 procent af den globale befolknings hiv-positive mennesker bor. På ver-

densplan lever 35 millioner mennesker med hiv. Det team, der studerede denne sygdom, vurderer, at den nuværende brug af antiretroviral medicin bør udvides, og det beløb, der bruges på det, fordobles – for at nå alle de mennesker, der har et betydeligt svækket immunforsvar.

Det er ikke en billig mulighed, det kræver 63 milliarder kroner mere om året, men hvis man når 90 procent af målgruppen af patienter, kan det redde mange liv og være omkostningseffektivt. Hver krone brugt ville gøre gavn (i ekstra leveår) for 10 kroner.

Men en af de økonomer, der arbejder på dette projekt, har foreslået en radikalt anderledes fremgangsmåde. Hendes argument er, at dette fokus på en håndfuld af de største sygdomme har skabt

øer af ekspertise i et hav af dysfunction.

Hun mener, at det er meget bedre at opbygge stærke sundhedssystemer, som kan håndtere alle medicinske problemer. Problemet er, at omkostningerne er fænomenalt høje, og effektiviteten pr. krone sandsynligvis meget lavere.

Inden for sundhedssektoren har vi gode projekter i overflod, som vi effektivt kan bruge penge på og derved ændre folks liv. Nu er det op til verdens regeringer at se på undersøgelserne og træffe gode valg om vores prioriteter for de næste 15 år. Livet for millioner af mennesker afhænger af det.

Bjørn Lomborg er politolog og leder af tænketanken Copenhagen Consensus Center